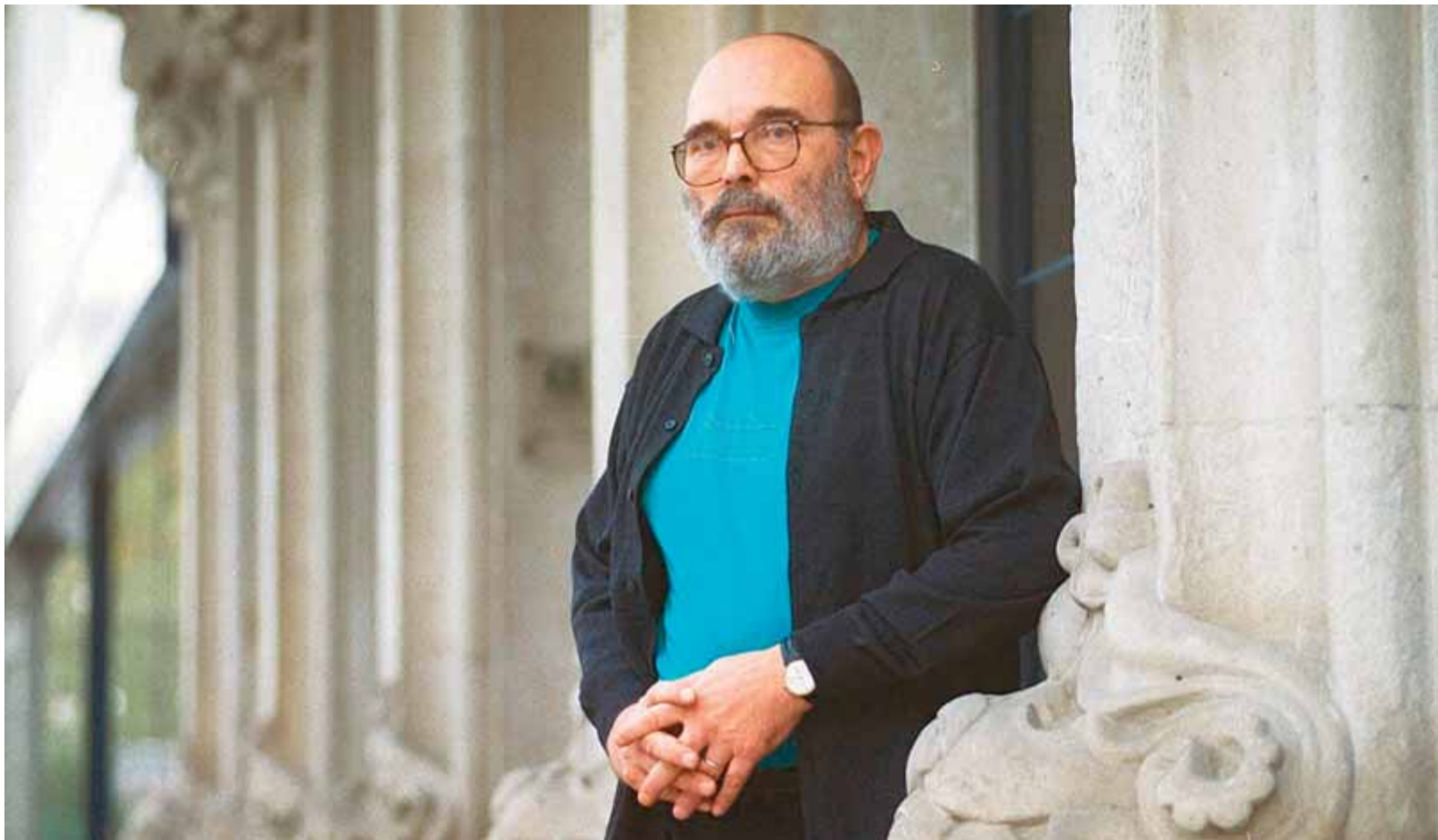

**JOSEP ESPUNYES,
OBRA POÈTICA**

Pròleg: Marcel Fité
Editorial: Salòria
La Seu d'Urgell,
2013
Pàgines: 455
Preu: 22 euros

Josep Espunyes, plany, passió i crit

Josep Espunyes
té la seva obra
poètica completa
publicada per
l'editorial Salòria
XAVIER CARRION

En el llibre *Àlbum de família*, de 1980, Narcís Comadira proposa un recorregut sentimental –i líric– per alguns dels escenaris de la seva pròpia vida. M'hi ha fet pensar, segurament per contrast, un bell llibre del poeta que comento, Josep Espunyes, el títol del qual és *Cendra a l'abast*, de l'any 1979.

En aquest llibre, Espunyes hi fixa els mots de la seva essència. Per mi, aquest, juntament amb el recull de sonets *Notes mínimes d'un paisatge*, de 1987, i el de tankes titulat *Alt Urgell, plany i passió*, de l'any 1996, són els cims creatius de l'obra d'aquest autor nascut a Peramola l'any 1942. El mateix any que Comadira i, si m'ho permeteu, el mateix que mon pare, que no escriu versos, però que estima el país com Comadira i Espunyes.

Encara faré un altre paral·lelisme agosarat entre dos poetes del mateix any que, tot i això, tenen, probablement, no gaires coses més en comú. Tant el de Girona com el de Peramola han escrit sengles sonets que fan la funció d'autoretrat. El de Comadira –poeta que, no debades, es diu Narcís– du per títol *Jo*: “Sóc mascle i gironí. Mitja estatura”, comença dient, i, tot seguit, al costat de la descripció física del perso-

natge, ens en presenta alguns atributs morals, i, fins i tot, fa un apunt ideològic de conclusió: “Lletraferit de la A a la Z / en llengua fosca i en país petit!” (no s'entén gaire a què ve, això de la “llengua fosca”; el “país petit”, en canvi, és una realitat incontrovertible, si més no pel que fa a la superfície). Per la seva banda, el sonet d'Espunyes es titula, humilment, *Esbós d'autoretrat*, i convida a una lectura clarament més irònica que no pas el de Comadira: “la ballo cada dia un xic més boig / sedegós de mam i obsés per les dones”. Essent un magnífic poema com el de l'autor de

L'apunt

La producció literària d'Espunyes s'inicià amb *Cendra a l'abast* (1968), seguida de *Temps de manobre* (1970) i *De l'Evangeli segons Sant Lluc* (1972), tots tres publicats força anys més tard per culpa de la censura. En total ha publicat 22 títols, entre poesia i narrativa.

Llast, té, en canvi, un to ben diferent: “Ah, me n'oblidava: panxa i ventrell / (de fet, però, encar cabo a la pell). / Coll curt i cap de bou. Potada d'ós”. Si se'm permet la reducció, allò que en Comadira era estilització urbana i refinament (“Mozart més que cap altre m'entabana, / i, en versos catalans, Josep Carner”), i, fins i tot, un cert desig de ser admirat fins quan ens confessa alguna cosa poc creïble, potser tenyida d'una certa coqueteria (“I si a estones em vaga de fer versos / i confegixo quatre mots dispersos, / no ho faig pensant en un darrer sentit, // que no vull fer carrera de poeta”), en Espunyes, per contra, tot és declaració orgullosa d'allò que

abans se'n deia *condició de classe* (“tiro d'obrer i serf de nissaga”), com també crit de denúncia (“no combrego ni molla amb la viu-viu”). Dos poemes molt bons, amb objectius molt semblants i realitzacions ben diverses, gairebé oposades.

Pep Espunyes escriu molt bé. Molt. Que consti que ja n'hi ha, al país, de gent que escriu molt bé. Comadira n'és un altre, esclar. Però el que vull dir és que ell, a més, té les paraules –paraules, en alguns casos, que ja no posseeix gairebé ningú: les de la naturalesa, les atàviques–. Les posseeix, i sap triar-les. Des del primer llibre, advertim en la seva obra un desig de denunciar la injustícia, un clam de suport als desfavorits i als més febles. Ell, com abans Salvat-Papasseit, és home que sap què és, guardar fusta al moll. Amb els seus versos, també publica una reivindicació antiga del país i eleva un crit perquè aquest visqui, finalment, en llibertat. I, quan dic *el país*, vull dir, primer, el país petit (sovint, escanyat des d'un punt de vista ecològic), però també, per descomptat, Catalunya. En algun poema, Espunyes es declara artesà de la poesia, però, de tant en tant, una imatge molt potent fulgura en la pàgina, i és quan l'artesà ha trobat l'or de l'art i l'ha sabut brunyir: “Un fil d'aigua es desfila / (quanta set vella / mai no sadollada!) / pels atalls del cada dia”, escriu en el poema *El torrent*, del llibre *Cendra a l'abast*. O, més endavant, en una tanka d'*Alt Urgell, plany i passió*: “Segre, bé de Déu... / Roca i planura a la riba, / ponentí relleu. / Amatent, bogal t'avida / lo pit d'aigua de la neu”. Totes dues, pulcres imatges d'aigua.

Són molts poemes, els continguts aquí. I no tots, ni de lluny, tenen la mateixa qualitat. Però sí que cal dir que es feia necessari aplegar l'obra d'aquest poeta, perquè es pugui llegir de punta a punta, per apreuar-la, per estimar-la com es mereix. *